

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

VOJNI ZLOČINEC MIHA KREK. — Pred menoj leži 13. številna lista, ki ga izdaja jugoslovanska vlada, da z njim vabi Jugoslovane v tužini domov. Naslov ima list "U Domovinu." Oblastem se je zdelo, da bo v taboriških izven domovine vse pokoncu in vse pripravljeno iti domov, če list napiše napad na Kreka. Pa so napisali dolgo klobaso, kako da Krek živi v najdražjih hotelih in zahteva od Amerikancev, da mu morajo dati denarja in spet denarja. In na sestanku, ki je bil na stanovanju Grdine, da je Krek tako pestil Amerikance, da se je neki Gabrovšek odločno postavil proti njemu. Tako, da je prišlo do pravega prepira. Potem nadaljuje: "Zločinec Krek je odšel jezen in nezadovoljen." In spet: "Ko bo uvidel, da se mu več ne izplača agitirati med ameriški Slovenci, da se ne more več dobiti dolarjev, tedaj bo šel ta zlikovec zopet nazaj v Evropo." Končava se napad s tem, da pripoveduje o Kreku, da posedaja v Ameriki po "kockarnicah" (igralnicah).

Kako je s Krekom v Ameriki, boste pač tam bolje vedeli. Tu vemo, da po "kockarnicah" do-

sej nikoli ni posedal. Tam lahko iz povedanega vidite, kako umazana je agitacija slovenskih kmounistov proti svojim nasprotnikom. V taboriških se Slovenci takim neumnostim smejejo. Taborišča so titovci s tem listom kar preplavili.

Tukaj je vsem znano, da stane dr. Krek za časa svojega bivanja v Ameriki v župnišču sv. Vida v Clevelandu, kjer je gost prijaznega župnika Msgr. Ponikvarja, da torej ne stane po "najdražjih hotelih."

SE EDEN SE JE "RAZKRINKAL." — V Sv. Petru pod svetimi Gorami je za župnika Alojzij Pavlič. Ta je izjavil, kot beremo v komunističnih listih, da ni bil član Osvobodilne fronte in da nikoli ne bo, ker tam niso pravi ljudje. To je seveda zločin. Pa ima ta župnik še drug zločin na vesti. V svoji sobi ima menda še vedno sliko vojnega zločince Kreka. Ta da se še danes prodaja zapadni imperialistični in reakcionarni kliki. Pavlič Alojzij se je torej "razkrinkal" kot protiljudski župnik. Tako se bere v "Lj. pr.", pravo ljudstvo pa si pri vseh takih izbruhih svoje misli.

(Dolje na 3. strani)

CLEVELAND JE
POVABIL TAFTA
IN STASSENA

Tako potem, ko je Harold Stassen naznanil, da bo v državi Ohio skušal vzeti senatorju Taftu delegata za republikansko narodno konvencijo, je City Club v Clevelandu povabil oba, Tafta in Stassena na debato enkrat v marcu.

Stassen je že odprl svoj glavni stan v Clevelandu, da bi vzel Taftu delegata. Taft ni s tem nič kaj zadovoljen, ker da bo to oslabilo republikansko predsedniško kampanjo jeseni.

Redovnice v nevarnosti
na Kitajskem

Hankov, Kitajska. — Tri najst katoliških redovnic je poslalo sem apel za pomoč. Nahaajo se v mestu, ki so ga obkolili komunisti in preti jim resna nevarnost.

Predlog za manjše davke
bo postava 1. marca

Washington. — Poslanec Knutson iz Minnesote, ki je vložil predlog za znižanje dohodninskih davkov v vsoti \$5.600.000.000, izjavlja, da bo ta predlog postal postava gotovo do 1. marca.

Pazite se, da ja gotovo greste preko ceste pri signalni luči in o pravem času, sicer vas službuječi policist lahko povabi na sodnijo.

PLINARNA JE USTAVILA DAJATEV PLINA
NA ZAPADNI STRANI DO LORAINA

Ohio Fuel Gas Co., ki zalaga plin Greater Clevelandu, je pa še vedno pri prejšnjem ukazu, da se zadrži industriji 50% rabne plina.

To bo ostalo v veljavi, dokler bomo imeli v deželi mrzlo vreme. V Lorain okraju je odredba prizadela 10 gledišč in 70 gostiln, ki imajo gretje na plin. Plinarna naroča, naj imajo odprti plin samo toliko, da ne zmrznejo vodne cevi.

Katoliški škof je
udaril po bigotih, ki
delajo krivico CerkviNadškof McNicholas je
razgalil protestantsko
propagando

Washington. — Nadškof John T. McNicholas iz Cincinnatija je izdal potom Katoliške dobrodelne konference manifest, v katerem odkriva zahrbtno napade protestantov na katoliško Cerkv. Te napade označuje prelät kot neameriške in protikatoliške, ki nimajo drugega namena, kot zaneti sovraštvo ter zmedo med raznimi verami.

Nadškof je naslovil manifest na dokument protestantov, ki so ga izdali 11. januarja, v katerem pozivljajo protestante in druge Amerikance, naj se bore za ločitev cerkve od države.

Nadškof McNicholas je po udarjal, da ni potreba danes nobenega boja za ločitev cerkve od države, ker to že imamo v Zed. državah. Izjavil je tudi, da ni namen katoliške Cerkve spojitii cerkev z državo, niti da ne skuša doseči kakih posebnih privilegijev od vlade.

Protestanti so kazali na predsednikovega poslanika pri Sv. Stolici, Myron Taylorja, katerega je poslal tje kot svojega posebnega zastopnika še predsednik Roosevelt. Nadškof McNicholas izjavlja, da katoličani tega niso nikdar amatrali kot kak verski korak, ampak samo namet ameriške vlade, da je poučena o svetovnih dogodkih. Poslanik Taylor je protestant.

Klavniški delavci so
vprašali za 29 centov
več na uro

Chicago. — Unija klavniških delavcev CIO je vprašala mesno industrijo za 29 centov zvišanja mezde na uro. Pogajanja glede tega so se že pričela med unijo in Armour & Co. Pogajanja z Swift, Cudahy in Wilson bodo pričeli pa še ta ali drugi teden.

Unija trdi, da zvišanje mezde klavniškim delavcem ne bo imelo nobenega vpliva na mesne cene, ker da so dobički industrije tako veliki, da lahko utrpel to zvišanje. Povprečna mezda zdaj je \$1.20 na uro. Unija šteje po deželi nad 200.000 članov.

VES CLEVELAND
SE BO SELIL V
FLORIDO

Clevelandski Auto Club naznanja, da je dobil večeraj nič manj kot 932 pršanj od posameznih oseb, kakšne so ceste proti Floridi. Povedalo se jim je, naj se izogibljejo Kentucky in Tennessee, ker so tam slabe ceste. Odprte pa so ceste skozi Virginio in obe Carolini, čeprav tudi tam niso ob tem času preveč varne.

Francija pravi, da je
bila primorana znižati
ceno franku

Pariz. — Francoska vlada je znižala ceno franku in sicer tako, da se jih dobi zdaj 214 za dolar, prej pa le 119. Premier Schuman je povedal parlamentu, da je bilo to neobhodno potrebno, da ostanajo tovarne odprte in da se prepriči brezposelnost. Narodna skupščina mora to akcijo vlade odobriti, predno postane postava.

S tem se bo zopet dvignila trgovina z inozemstvom in turisti bodo raje ostali v deželi, ker bodo dobili več za dolar.

Anglija se je bala znižanja vrednosti franka, ker se boji, da bo morala tudi sama znižati vrednost funtu šterlingu. Uradno je funt šterling cenjen \$4.03, na črni borzi ga prodajajo po \$2.

Toži za \$25.000 za
izgubo prsta

Na federalni sodniji v Clevelandu je vložil James Anker, star 17 let, doma iz Rhineland, Wisconsin, tožbo za \$25.000 proti družbi, ki je priredila zračne tekme tukaj leta 1946. Fant je takrat gledal tekme sedeč na zgibnem stolu, ki mu je odtrgal prst na roki.

SEM OD MINNESOTE SE NAM BLIŽA NOV
MRZEL VAL, 60 SMRTNIH ŽRTEV

Chicago. — Vremenski urad v tem mestu poroča, da je došel v Minnesoto in v Dakoto nov mrzel val, že tretji to zimo, ki se pomiče proti vzhodu in jugu. Vihar se bo pa morda porazgubil, čim dospe do Velikih Jezer, trdi vremenski urad. Dozdaj je bilo že 60 smrtnih žrtev hude zime.

V Detroitu so zaprli 60 tovarnen radi pomanjkanja plina in skoro pol milijona delavcev je

Boj za racioniranje
mesa in proli, je
na celi črliKongres se najbolj
boji, če bi to zopet
privabilo črno borzo

Washington. — V kongresu je zdaj zaslišanje za in proti racioniranju mesa. Vsak prizna, da bo v prihodnjih mesecih manj mesa in to bi lahko dvignilo cene mesu še višje.

Nasprotniki racioniranja pa trdijo, da se to ne bo obneslo, da bo samo ustvarilo črno borzo in da bi samo bogati lahko dobili mesa, kolikor bi ga hoteli.

Zagovorniki racioniranja trdijo, da more samo to pošteno razdeliti meso med vse ljudi, obenem bi pa preprečilo dvigovanje cen, ker ne bo večje zahteve po mesu, kot je pa zaloga.

Nekateri mislijo, da bo senat predlog odobril, v poslanski zbornici pa da nima dosti prilike zmagati. Predlog senatorja Flandersa je, da kongres pooblasti vlado, da začne z racioniranjem mesa, kadar vidi, da je to potrebno.

Nekateri senatorji trdijo, da je že samo govorjenje o racioniranju napotilo ljudi, da so začeli nakupovati meso in ga spravljati v ledenice. Drugi pravijo, da teh ni veliko, ker povprečna družina tega ne zmore.

Župan iz Indiane je suha-
čem na čelu

Pittsburgh, Pa. — Temperančna liga je izvolila za svojega generalnega nadzornika Claytona Wallacea, ki je župan v Indianapolisu, Indiana. Wallace je bil prej nadzornik lige suhačev za Indiano, zdaj je pa za vso Ameriko.

LAUSCHE MENDA
LE NE BO POSTAL
KANDIDAT

V političnih krogih v Clevelandu se splošno govori, da Frank Lausche ne bo naznanil svoje kandidature za guvernerja Ohio. Več njegovih pomagačev je večeraj povedalo, da so ustavili vsako kampanjo za Lausche, toda Mr. Lausche sam ni še izjavil ničesar ne tako, ne tako.

Samo do 4. februarja ima še čas, da vloži svoje peticije za kandidaturo.

Iz raznih naselbin

Rock Springs, Wyo. — Dne 14. jan. je umrl Fred E. Vehar, star 42 let, rojen v Gradcu, Avstrija, v Ameriki 36 let. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil v avtni nesreči 11. jan. ob 3. zjutraj in bil vsled počene lo-banje ves čas v nezavesti. Zapuščena žena, tri hčere, starše, tri brate in dve sestri.

Casewille, W. Va. — Po kratki boleznii je umrl Frank Kocjančič, star 62 let, samski, doma iz Podgrada na Primorskem, v tej državi 39 let. Pogreba sta se udeležila tudi Joseph Stanič in Mary Maurič iz Clevelanda, katerima je bil stric.

Bear Creek, Mont. — Dne 6. jan. je umrl v bolnišnici v Heleni Anton Putzel, star 60 let, rojen v Sušjah pri Ribnici. V East Heleni, Mont. zapuščena sestra Mary Riegler, v Greenwoodu, Wis. pa brata Johna.

Chicago, Ill. — Presenečenje je bilo prirejeno poznani in delovni rojakinji za 60-letnico, Mrs. Pauline Ožbolt. Želimo jih še mnogo zadovoljnih in zdravih let.

Mrs. Antoinette Blatnik obhaja te dni rojstni dan. Želimo jih še mnogo zdravih let.

Umrl je rojak Anton Zabkar. Bil je veteran prve svetovne vojne. Zapuščena žena in hčer.

V bolnišnici se nahaja že dlje časa hčerka dobro poznane družine Mr. in Mrs. F. Roth. Tudi naš poznani rojak J. Gottlieb je moral iskati pomoč v bolnišnici. Obema želimo, da se jima kmalu povrne ljubo zdravje. — J. M. zast.

Virden, Ill. — V Detroitu je umrl Frank Slak, v Ameriki od 1896. Bolan je bil mesec dni in v ambulanci prepeljan v Detroit k poročni hčeri Frances Jeglič v upanju, da bi mu bolje postregla. Star je bil 72 let in doma od Novega mesta. Poleg hčere zapuščena sestra v Pennsylvaniji in brata v Milwaukeeju.

"Velikih pet" ima zdaj
zopet nalogo, da izbere
guvernerja za Trst

New York. — Varnostni koncil Zveze narodov se je obrnil za Veliko Petorko, naj zopet vzame v roke skrb, da najde guvernerja za tržaško državo. Tako so s tem zopet tam, kjer so bili prej.

Nalega Velike Petorke je bila v začetku, naj najde kandidata za tržaškega guvernerja. Ker se ni moglo zediniti na nobenem, je varnostni koncil naročil Italiji in Jugoslaviji, naj najdeta primerno osebo, ki bi bila voljna sprejeti guvernerjevo službo, pa da bi bila taka oseba po volji Jugoslaviji in Italiji.

Obe državi sta naznanili koncilu, da se nista mogli zediniti na nobenem kandidatu.

Razne drobne novice iz
Clevelanda in iz
okolice

Novi uradniki—

Podružnica št. 5 SMZ ima za letos sledeče uradnike: predsednik John Sever, podpredsednik Frank Brancel, tajnik blagajnik Tony Krampel, 1003 E. 66 Pl., tel. EN 5408, zapisnikar Frank Kuhar. Nadzorni odbor: Frank Kuhar, Andy Champa in Lukas Hovevar. Podružnica zboruje vsako tretjo soboto v mesecu zvečer v SND, soba št. 4, stara poslopje.

Pozdravi iz Floride—

Iz New Symrna, Florida, pozdravlja Mr. in Mrs. Frank Modrijan, iz Hollywood, Florida, pa Mr. in Mrs. Joseph Demshar, Frank Race ml. ter John Drenik. Pravijo, da je bilo tam nekaj časa precej hladno, zdaj je pa že boljše.

Iz bolnišnice—

Anton J. Pavlovic, 5909 Prosser Ave. se je povrnil domov iz bolnišnice. Zdaj bo prav vesel prijateljskih obiskov doma.

Prevzem trgovine—

Poznani rojak August Kristančič iz 3408 W. 63. St., je prevzel znano trgovino, znano pod imenom "Gayson Beverage Store" na 8906 St. Clair Ave. V zalogi ima vse vrste piva v steklenicah ter razne mehke pijače. Pri njem dobite tudi finestvinske Rojake, ki so vam priporočila.

Vasen sestanek—

V sredo 28. januarja ob 8. zvečer bo sestanek vseh onih, ki so pomagali z doneski, da se je okrasilo St. Clair cesto za božično sezijo. Sestanek bo v prostorih Lake Shore Post. 273, bivša Knausova dvorana. Pri-dejo naj vsi, ker bodo podani računi in ukrenilo se bo vse potrebno za bodoče.

Kdo bi dal delo—

Mlad Slovenec, oženjen, ki je nedavno prišel iz starega kraja, bi rad dobil kakšno primerno delo pri Slovencih, najsi bo v trgovini ali kje drugje. Angleskega še ne zna prav dosti, toda hodi v večerno šolo. Mož je povsem zanesljiv in odgovoren. Ako ima kdo kaj primerne-ga zanj, naj pokliče našega urednika Debevca. HE 0628.

Boljšega zdravja—

Mrs. Frances Vrtovšnik iz 1104 E. 71. St., je zdaj izdatno boljša. Zdravi se doma. Obiski so dovoljeni in dobrodošli. Vrli rojakinji želimo skorajšnjega popolnega okrevanja.

Četrta obletnica—

V sredo ob 6:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnega Franka Zupančič v spomin 4. obletnice njegove smrti.

Odbor preiskuje knjige
na univerzi v Wyo.

Laramie, Wyo. — Šolski odbor preiskuje učne knjige na državni univerzi, da dožene, če je v njih kaj protiameriškega. Učiteljski zbor s tem ni nič zadovoljen in nekateri profesorji so zagrozili, da bodo pustili službo.

Ustrelil je očeta po
pomoti

Mt. Clemens, Mich. — Stephen Kallis, star 17 let, je ustrelil svojega očeta. Pravi, da je ustrelil po pomoti, ker je mislil, da slabo postopa z njegovo materjo.

NAM JE TUKAJ DOBRO, ZATO SE
PRI VSAKI PRILIKI SPOMNI-
MO NA BEGUNCE

Odeja za krave. — Mrs. Barbara Woodhouse pomeja "površnik" eni izmed njenih krav v zadnjem mrzlem vremenu v Mandeville, Anglija. Mrs. Woodhouse pravi, da pravično zavarovane krave v mrzlem vremenu ne samo da dajo stalno količino mleka, ampak produkujejo itegaj še celo povečajo. Če je mo kro vreme, ona celo nadene kravam dežne plašče ali odeje, v mrazu bolj tople odeje.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor)
6117 St. Clair Ave. Henderson 0628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year;
\$5 for 6 months; \$3 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

1948	JANUARY	1948
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 18 Tues., Jan. 27, 1948

Komunizem in ameriški Slovenci

Večkrat smo že s strahom v srcu opozorili, kakšno škodo napravljajo ameriškim Slovencev razni komunistični agitatorji in pa oni zagrizenci, ki po raznih, kot oni pravijo, naprednih listih oznanjajo evangelij titovstva. Ni ga menda danes slepca, ki ne bi videl, da zagovarjajo s tem nekaj kar je v polnem nasprotju z ameriškim mišljenjem in kar nujno smeji Slovenci in jih postavlja kot manj vredne ob druge Amerikance. Razumemo, da je koga potegnilo za seboj, kar se mu je zdelo novo in moderno, razumemo, kaj vse naredi spretna propaganda (in propagando za Tita je delala tudi uradna Amerika), razumemo, da je mogla ob taki propagandi nekatere slepiti misel, da je s titovstvom prišlo vstajenje malega človeka, razumemo, da je nekaterim hodilo po glavi, da je bila v ruski pomoči titovstvu izražena sila slovanstva... Vse to razumemo, čeprav ne odobravamo. Toda danes je slika vendar tako jasna! Titovstvo je diktatura, ne proletarijata, ampak male družbe, ki se je polastila oblasti in sedaj stiska ljudstvo. V Titovini ni svobode besede, ni svobode sestankov, ni svobode za kakršno koli opozicijsko mišljenje, ni svobode vere, ni svobode od strahu. Policijska in vojaška država si lažljivo prisvaja naslov "ljudske" in demokratične države. Tajna policija strahuje prebivalstvo, ogromna armada vzdržuje prestol omedeljenega tirana na stroške ubožanega naroda. Po treh letih te vlade je gospodarstvo na tleh; ljudstvo je strgano in lačno. Delavskim množicam, ki je njih edino premoženje delavna roka, je komunizem prinesel le še slabše življenjske pogoje, onim pa, ki še kaj imajo, grozi, da jih izenači z beraci. Komunizem je vsem prinesel enakost mizerije. S čim je slovensko ljudstvo to zasluzilo? Ali so Slovenci res taki zločinci, da je treba zanje vedno več zaporov in koncentracijskih taborišč? Slika je jasna. Jasno je tudi, da je tega kriva sedanja komunistična vlada.

Če tedaj vse to kdo zagovarja, če po vsem, kar sliši iz Slovenije, še verjame, da je tam nekaj nov raj, kako naj takega človeka razumemo, kaj naj rečemo o njem? Ali je to zagrizenost? Ali je to neumnost? Ali je plačana komunistična propaganda?

Zdi se, da je te zadnje silno veliko. Propaganda plačana spet s krvjo in potem stiskanega jugoslovanskega ljudstva. Le glejte jih, kako taki ljudje dosledno vse zagovarjajo, kar je v liniji sovjetske politike. Od komedijanstva in kameleonstva Wallace-ovega pa do histeričnih izbruhov kakga Baerlerja pri zborovanjih Zedinjenih narodov. Če Tito pobije ameriške letalce, to po ukazu komunističnih gospodarjev opravičujejo, če Jugoslavija, Bolgarija in Albanija očitno podpirajo grške komuniste proti UN, ti tovariši to hvalijo, če protestantovski pastirji tam iščejo versko svobodo, kjer je nihče drugi ne more najti, to naznanjajo na debelo po "naprednih" listih, če sovjetski list zapiše, da Amerika hujša na vojsko, tak tovariš, čeprav ameriški državljani, to obkroževanje ponavlja. Res, kaj bi mogel Stalin ali Tito izreči neumnega, da ne bi bil pohvaljen za svojo beda stočjo med takimi ameriški titovci. Le zasledujte, kako strogo se drže na ameriških tleh sovjetske politične linije in v kakšni obliki napadajo svojo ameriško domovino.

Vse to delajo v imenu "naprednih" Slovencev. Svoj komunizem skrivajo pod naprednost. V treh ameriških dnevnikih morete zasledovati to klečeplazenje pred vsakim denarjem komunističnih poglavarjev. Da, tu in tam vse to celo oginjavajo v plašč slovanstva. Kakor da bi bilo slovanstvo isto kot komunizem, kakor da bi bila slovanska ljudstva isto kot tem ljudstvom vsiljeni režimi, pod katerimi toliko trpe.

Vse to ne ostane neopaženo. Odločilni ameriški krogi vidijo, da mnogi Slovenci v svoji nerazumljivi zagrizenosti zagovarjajo vse, kar dela tisti komunizem, ki tudi v Ameriki pripravlja krvavi prevrat. Jasno je, da radi tega pada na vse Slovence slaba luč.

Zupnik Matej Kebe premišljuje v jan. številki "Zarje," kaj bo s Slovenci v Ameriki, če bi prišlo do tretje svetovne vojne. Zaveda se, kako so Slovenci pripravili s čedenjem Titovim simpatije Amerikancev. V svojih izjavah jih prihaja do podobnih svaričnih besed na račun tistih, ki zlorabljajo slovanstvo in ženejo ameriške Slovence v nesrečo, kot smo jih mi že večkrat zapisali. Le par njegovih misli, naj danes ponovimo. Ko govori, kako sedaj Amerikanci gledajo na nas, pravi: "Pa sedaj govori pred drugorodci o Jugoslaviji, Rusiji itd. boš videl s kakšnim pogledom te bo marsikdo ošinil. Na kratko rečeno, pri nekaterih ljudeh v Ameriki smo že sedaj osovraženi, po nedolžnem, ker ne nosimo prav nobene odgovornosti za to, kar se dogaja v Jugoslaviji. Tako že sedaj v mirnem, dasi razburjenem času. Če pa pride do vojne, bo še vse druga sapa zapihala. Eni bodo izgubili svoje službe, drugi bodo šli v taborišča, tretji bodo nadzorovani, vsi pa skrajno osovraženi in zasledovani. Ali veste, kaj so delali z Japonci tekom prošle vojne?"

Ko govori o tako imenovanih slovanskih kongresih v Ameriki, ugotavlja, da so tam govorili o črnih in Taft-

Hartley-jevem zakonu, namesto o slovanstvu. Torej zloraba slovanstva za druge namene. Tako škodujejo vsem Slovanom, zakaj tak kongres s takim dnevnim redom vsak spozna za komunistično maslo.

Potem končava: "Po mojem skromnem mnenju torej sedanji čas ni primeren za take reči. Sedanji čas potrebuje pomirjenja, dobre volje, in tudi neoporečne nedvomljive zvestobe do zvezne vlade in Unije, katere državljani smo, mnogi po rojstvu, drugi po prisego potrjeni prosti volji. Komu bo pa kaj koristilo, ako bodo ameriški Slovenci trpeli vsled take, za nas, za staro domovino in za Ameriko nepotrebne in nesmotrene propagande? Zrtev mora biti sorazmerna s koristjo. Kje bo korist, ako pride do vojne; kdo in kaj bo okoliščeno s tako žrtvijo? Prav gotovo je, da s tako taktiko svojemu narodu v domovini ne moremo prav nič pomagati, sebi tukaj pa še manj. Ali naj bomo mi neke lutke v mednarodni politiki? Tega si naši očetje in matere, še manj pa otroci, niso zaslužili. Prav gotovo je, da govorim iz srca vsakega Slovenca, ko rečem, da mi take manevre odklanjamo. Vse, kar je prav in pošteno! Izigrani ne maramo biti. Prav bo torej, ako vsak izmed nas dobro premisli, kaj dela, s kom se druži in v kakšen namen, da ne bo imela potom naše lahkomišelnosti v danem slučaju škode niti naša slovenska skupnost, niti posamezniki izmed nas."

Kdor noče poslušati naših svaril, naj bere torej vsaj "Zarje." Ali ni za ameriške Slovence neumno in sramotno, da bi radi nekaterih Titovih hlapcev vsi trpeli?

Ali se v prizadetih krogih res ne najde pogumnih ljudi, ki bi očistili svoje vrste in pometali iz njih Titove in Stalinove propagandiste? Položaj je dovolj jasen, komunizem je dovolj razkril svoje karte. Če pošteno misleči napredni ne bodo dovolj močni, da napravijo red v svojih vrstah, bodo sami sokrivni nesreč, ki zadenejo ameriške Slovence, če pride, kot se vsak boji, do tretje svetovne vojne.

BESEDA IZ NARODA

Ob odhodu "Santa Cruz" v Argentino

Prek-oceanski parnik italijanske parobrodne družbe "Italia" je na Silvestrovo 1947 odpeljal iz neapoljske luke. Na njem se je nahajalo okrog 300, raje nekaj več Slovencev-emigrantov, ki potujejo za svojo usodo v Buenos Aires ter tako zapuščajo domovino. Evropski in svoji emigrantski položaj, svojo oznako "Displaced persons" ter postajajo argentinski imigranti. Iz "lagodnega" taboriščnega življenja, ko so drugi skrbeli zanj, kakor so pač — stopa na lastne noge, se postavlja v sredo življenja, v boji za obstanek in za uspeh. Marsikdo bo uspel, marsikdo bo morda še bolj propadel, toda slovenski emigrant, ki ve, zakaj odhaja v novi svet, bo tudi znal prijeti za delo, da se ohrani do tistega časa, ko se mu bo pot v domovino odprla in se bo vrnil tja, da jo uredi po podobi našega starega slovenskega duhovnega izročila. Želimo jim na poti v novo domovino najboljšo pot in tam največ življenjskega uspeha.

Kako je bilo pri odhodu prve večje — ne samo slovenske emigrantske skupine, ki jo je dolejš organiziral "IRO"? V redu gotovo ne, kot nobena stvar. — Pet mesecev je trajalo, da se je temu mednarodnemu društvu za prevoz emigrantov posrečilo dobiti ladjo "Santa Cruz," o kateri smo že pisali. Ubogi emigranti, ki so bili že 22 sept. poklicani iz svojih privatnih služb in dobro plačanih mest v transit camp v Bagnoli, so v teh mesecih pripravili ob nezadostni hrani svoje prihranke, ki so jih pripravili za prvo pomoč v novih razmerah (poleg tega, da so bili ob zaslužku, ki bi si ga pridobili v teh mesecih v svojih službah!). Tako je IRO uspešno potegniti iz emigrantov zadnje prislužene pare (bili so v tej skupini sami emigranti, ki niso živeli po "campih," temveč raztreseni po Italiji po raznih — večinoma zavezniških službah). Kakor smo že pisali, je med tem "Santa Cruz" ležala mirno v luki na otoku Trinitati, ker ni mogla — plačati luške pristojbine. Nato je prišla sprememba lastništva, kar je zahtevalo svoj čas. Nova lastnica "Italia" je seveda barko vzela v "popravilo," kar je trajalo zopet skoraj mesec dni. Sama dejanja, ki bi jih lahko marsikdo imenoval "sabotažna" ... Tako je prišlo

do nepreklicnega termina odhoda 30. dec. 1947, ki pa se je vendar po usodi časa zakasnil za — pol dne, do 31. dec. do pol sedmih zjutraj.

Tudi ta odhod je bil dramatičen in značilen za IRO.

Spiski zanj so bili končani že deset dni pred božičem, in sicer za 960 oseb. Še pred prazniki je javila agencija, da ima prostih mest za 1050 beguncev; toda kdo bo žrtvoval kakšen dan teh prostih mest za 100 beguncev na ladjo, oz. v spisek, ko so po večini vsi ti že zbrani v transit campu! Niso jih izpopolnili. Potem pa je prišla še zmeda v noči pred odhodom. Emigranti, večinoma Poljaki in Ukrajinci, določeni za na ladjo, so zvedeli po zanecljivih poteh, da jih misli mnogo izmed njih na zahtevo sovjetskega poslaštva v Rimu aretirati pred vstopom na barko italijanske policije in vrniti domov. Zato je tekot noči preko 50 beguncev ubežalo iz taborišča na vse strani, pustivši vse svoje imetje v propad, ter se brez vsega — tako rekoč goli — skušalo rešiti — kam? Zdaj tava po Italiji v nevarnosti, da jih pošlje policija, če jih dobi, na otoke Lipare ali kam? Večine od teh pa je prtljaga že bila na barki in odšla v Argentino. Tako je bilo na ladji zopet prostih kakih 50 mest. Vodstvo vkrčavanja je predvidevalo samo 14 oseb rezerve, res pa je tudi, da so vpoklicali čez 1900 ljudi, toda kljub temu je bilo ob koncu še mnogo mest praznih, zdi se celo, da do prvotno dogovorjene številke. Kajti ob šestih zvečer je prišel avto se po kakih dvestaj ljudi, ki imajo dokumente v redu, da izpolnijo mesta. Ko pa so prišli tja — tudi pisec teh vrstic — jih agencija ni sprejela. Njim je bilo rečeno, da so prišli pet minut prepozno, ko je dan že znak za odhajanje. Toda ladja je odšla — po večerni in nočni nevihti v luki — šele drugo jutro s precej praznimi mesti. Ubogi emigranti pa v taboriščih čakajo in trepetajo pred dogodki, ki se približujejo.

Tako je odšla prva IROjeva ladja z masnim transportom 1000 ljudi. In za organizacijo so rabili čas od avgusta oziroma julija, torej vsaj pet mesecev! Begunci so čakali natančno tri mesece v taboriščih na odhod. Kdaj bodo odšli v nove kraje vsi begunci recimo iz Italije, ki jih je samo v taboriščih 32.500? Do konca aprila — pravijo — da jih bodo spravili 4000 čez — in drugi? Razumljivo, da se prijemlje be-

guncem obup vpricho vretja na naših evropskih vulkanskih tleh. Kdo ima od tega korist? Begunci gotovo ne! Zlasti tisti ne, ki so imeli od tega dvojno škodo. V teh petih mesecih je dobilo samo uradništvo IRO v Italiji plače — 363.600 milijonov, kakor je razvidno iz njihove knjige I. R. O. Refugee Problem of Italy, okt. 1947. Iz tega pregleda se vidi, da pride — toliko je določeno — na enega begunca vsak dan stroškov 87 cts. Od tega odpade na hrano 35 cts, na obleko 6 cts, na vso ostalo administracijo in oskrbo prostorov pa 47 cts. Torej več na administracijo kot na begunce same. Je torej IRO ustanovljen za begunce? Ne, za administracijo, za uradništvo, ki ima interes, da begunci ostanejo še dolgo dolgo časa tu, saj žive od nas. Če nas ni, kje bo kakšna nova organizacija v stilu UNRRE in zdaj IRO, direktnega potomca zloglasne UNRRE. Saj je povečini uradništvo UNRRE prešlo v P. C. — I. R. O. po krilatici: Please Can I Remain On UNRRA pa je bila — po tukajšnji oznaki — Unorganized Non-social Racketeering Requisitioning Administration. Predvsem višje vodilno zavezniško uradništvo je prešlo iz UNRRE v IRO s predsednikom vred. Uradnikov I. class je bilo za Italijo 140 s povprečno plačo 300.000 lir na mesec, kar je dalo 42 milijonov na mesec; uradnikov II. class, pisarniške moči, vzete največ iz Italijanov, pa iz D — persons, pa je bilo 960 oseb s povprečno plačo 32.000 lir na mesec — to je skoraj 31 milijonov. In pri teh uradniških stroških se je vzdržalo nekaj taborišč v stebem stanju ter se je pripravila ena ladja za odhod v svet, za kar je IRO prav za prav postavil. Kdaj bodo likvidirana vsa taborišča v Italiji? Po IROvih računih — kakor so pisali listi — leta 1951. In kje bodo takrat begunci? Ze stokrat likvidirani — pa ne od IRO!

Zato je razumljiv obup tistih ki so ostali na teh vulkanskih tleh in ne vedo, kdaj bo ponje prišel brod. Za ta mesec se organizira večja emigracija za Venezuelo in Peru. Za Argentino ni nobene na programu, niti se nič ne pripravlja, tako da morda koncem februarja, Morda. Da bi bil kdo poslan na kakšno privatno ladjo, na katere ima IRO pravico zasesti 10 odst. mest, je malo verjetno, ker zdaj pravijo, če bi ne bil v Campu, bi že prišel, tako pa težje. Kdo pa nas je klical v — Camp? Tako poznam človeka, ki je v februarju 1947 dobil pravico vkreanja v Argentino, aprila je že imel vizum, maja je bil sprejet v IRO za prevoz, živl je izven Campa, septembra je bil poklican v Camp za Santa Cruz je sicer prišel v spisek, pa je zaradi bolezni prišel šele na predvečer odhoda v Camp — tam so drugi zanj opravili vse formalnosti, razen zdravniškega pregleda, ki se ga lahko opravi pred vstopom na ladjo — pa ga vodstvo Campa ni sprejelo na ladjo, s katero je odšla tudi njegova prtljaga, in toliko praznih mest! Zdaj čakata na redni transport, ker je v Campu! Bog ve koliko mesecev! Tako je preteklo eno leto, kar ima že vizum: v tem času bi na svoje stroške že davno prišel v Argentino, da ga IRO ni varala s svojim brezplačnim prevozom od aprila dalje! Takrat se je prišlo s sto dolarji tja, jeseni z 200, zdaj že 250. Sicer je IRO v zadnjem času sprejel sklep, da vsakemu beguncu, ki si sam skurbi prevoz na kakšni barki, plača polovico stroškov, ko dokaže, da ima prostor zasiguran. Pa je tu po sredi zopet dobiček in izmoggavanja emigranta. IRO ima kakor se vidi iz one knjige, v proračunu za begunce preživilnine 317 dol. na leto, ter še posebej za prevoz 200 dolarjev. Begunci bi rad šel iz Evrope, (Dolje na 3. strani)

ČE VERJAMETE AL PA NE!

Ko je Gašper vrgel med nas to strahovito blagovest, kako je slačil in do golega slekel medveda, smo kar ostrmeli in odprti usta zijali v pripovednika. Je že res, da smo pričakovali, da se z medvedom ne bosta razšla s kakšnim iskrenim voščilom: do videnja, mili kume. Ampak, da se bodo diplomatski odnosi končali na tak način, nek tega se pa nismo troštali. Prišlo je tako nepričakovano med nas, da res nismo vedeli, kaj bi prav za prav rekli.

Pogledal sem Jožeta Zalokarja, kako je njega zadela zgodba. Stal je tam kot gola ostrmica in gledal v Gašperja, kot bi ga šele prvič videl. Videl sem, kako si je hotel prižgati cigareto. Nekaj časa ni storil nič. Končno je pa le prižgal, vrgel cigareto v travo in vtaknil žveplenko v usta, pa takoj izrekel hudo besedo in vrgel še žveplenko za cigareto. Natančno sem videl, da je dvakrat odprl usta, da bi nekaj pahnul iz njih, pa jih je vselej zopet ročno zaprl. Menda ni mogel najti prave začetne črke. Tudi z nami drugimi se je godilo podobno. Drug drugega smo iskali z očmi, kot bi se hoteli vprašati: no, kaj pa ti porečeš k temu? Kateri je segel po steklenici in si nekoliko kanil na jezik, da bi mu taki duhoviti dali kakšno pravdasko misel.

Iz urada The North American banke

Cleveland, O. — Ob koncu leta podajo vse finančne ustanove svoje račune članom in delničarjem. V ta namen se vršijo tudi delniške seje. Na take seje pa pride zelo malo odstotkov delničarjev, da bi slišali in vedeli o stanju in napredku bančne ustanove.

Dokler je bila banka še bančica, res ni bilo zanimanja in niti pomena, kakor ga je sedaj, ko gre za deseti milijon. Ker je bilo poročilo managerja tako podrobno podano na seji 14. januarja, je direktorij sklenil, da naj se to poročilo pošlje vsem delničarjem na dom. Določeno je bilo, da naj bo to poročilo glaseče se v angleškem jeziku, kar bi služilo tukaj rojenim sinovom in hčeram teh, ki so starši delničarji. Nam, starejšim, ki nismo hodili v ameriške šole, niti bančni poročila v slovenskem jeziku niso tako jasna, kakor jih razume mladina, ki je pohajala v tukajšnje ameriške šole. Radi tega opozarjamo vse delničare in delničarke, da naj ta pisma izročijo sinovom in hčeram, da jih prečitajo, da se s poslovanjem banke seznajajo, na ta način dobijo pogled v lastno finančno ustanovo, katera bo tako in tako ostala z mlajšo generacijo, v kolikor že ni. V kolikor spoštujemo in ljubimo svoj domači jezik, je pa prav tako potrebno, da se o takih ustanovah, ki so direktno pod ameriškim državnim nadzorstvom, včasih razgovarjamo v ameriškem jeziku. Mladina je naša bodočnost in naša nova dežela Amerika je naša nova domovina.

Sirite in priporočajte imena naših treh podružnic, vsak v svojem okraju. Vabite rojake in druge, da pridejo po posojila in naj si navede vloge, je to leto naj bo cilj **DESETI MILIJON!** Vsakemu pismu je priložen tudi par vizitk, da jih izročite vsim prijateljem. Anton Grdina, predsednik.

Se najbolj za resno je vzel tisto kupčijo z medvedovo kožo Lauschetov Bilček, ki menda še ni videl druge živali, kot tisto belo Jamskovo kobilo in ki je gotovo takrat še verjel, da imajo krave rogove za to, da nanje plozajo. Bilček je bil, ki je prvi prošil za besedo in resno vprašal Gašperja:

"Pa je medved pustil tam tudi podplate?"
"Beži, beži, kako bi pa potem tako tekel čez drn in strn, če bi si ne obdržal podplatov," ga modro učil Gašper.

"Kaj pa je to: drn in strn?" bi rad vedel Bilček.
"Ocvrta jajca, pa bel kruh," ga naglo pouči Jože Zalokar, ki je bil v tem že prišel k sebi. "Vi mislite reči: ham and eggs?" tolmači Bilček po ameriškansko.

"Pa naj bo po tvojem, če je boljše tako," je bil Jože takoj pripravljen na kompromis, ki je dober človek.
No in potem smo se tudi drugi razmajali in začeli siliti v Gašperja, da se nas je komaj otepaval. Ta ga je vprašal, če je potem oblekel medvedji kožuh takoj, ko je bil še gorak; drugi bi bil rad vedel, če je imel kožuh kaj žepov in če je kosmatinec v žepih kaj pozabil, ko se mu je mudilo proč; zopet drugi bi bil rad vedel, ako se je Gašper kar tam preoblekel v novo uniformo, kako je šel domov: po vseh štirih, ali po dveh, kot hodijo trezni ljudje.

"Kar zijajte, kavke," je rekel Gašper, "jaz imam pa le kožuh in to mi boste pa vsaj verjeli, da mi ga medved ni prinesel zastavit. Naj Jack tukajle pove, če ga imam res ali ne," je pokazal name.

"Kar je res, je pa res, Gašper ima medvedji kožuh," sem pritrtil. Malo je manjkalo, da nisem še naprej stegnil jezika in povedal družini, da imamo kožuh zdajle v kolibi in da si ga vsak lahko ogleda in otipa. Ravno ob pravem času sem se zaprl čeljusti. Jože Zalokar ni smel vedeti, da imamo medvedji kožuh s seboj, vsaj tisti dan še ne.

"Le kje si se učil tako lagajati?" je končno Zalokar povedal svojo pravo misel. "Vedel sem, da si z vsemi žaubami namazan, ampak od te strani te pa nisem še poznal. Bom vsaj nekoliko bolj pozoren, kadar mi boš kaj pripovedoval. Od hudičja si jo dobro izpeljal, Gašper! Nič se ne bi čudil, če zdaj še sam verjameš, da si res medveda izluščil iz kožuha. Ko bi nam že povedal, da si ga prijel za vrat in mu potegnul kožuh čez glavo, bi se že nekam slisalo. Ampak to, da je sam skočil v prosto naravo? Dajte mi hitro en kozareček, da si bom poplaknil usta."

"Kakopak, saj ti bi si ne dal toliko opravka z medvedom, če bi ga zagledal. Naj me... če je ne bi zabingljal v svet in zraven še vpij na pomaganje. To se pravi, če bi imel toliko sapa. Dosti bi imeli opravka, da bi te ustavili in dva meseca bi bil potem v postelji od hudega. Kar se tiče pa gat, pa niti ne govorim. Tiho badi in pij, ki te poznamo!"

"Ti mi pa samo pokaži kaj kosmatega v tej gošči, pa boš videl rvanje, kakor ga še nisi in srečen bo, če mi bo živ ušel iz mojih rok," se hujdeje Jože.
"Le kar nič se ne hsti, ker se rado zgodi, da se bahač ugrizne v jezik," ga svari Gašper, ki je meni pri tem pomežnil po menljivosti, enčes jutri bomo pa Jožeta nekoliko ostrašili.

Sin mrtvega

ROMAN
Karel Mauser

Klevčev glas je hripav, tuj, z jeshim dogne izsušena Klevčeva prsa.

"Ata,"
Jernejev glas je tako dober, tako sladak, da je Klevčev nezrečeno dobro.

"Se enkrat reci, Jernej," se tiho odtrga iz bolnika.

"Ata, odpustite, jaz vse odpuščam. Mojemu očetu je zdaj dobro."

"Meni tudi, Jernej."
Z obema rokama tišči Klevčev fantovo glavo k sebi. "Saj ga nisem nalašč, verjemi, Jernej."

"Vse je dobro, ata. Zda lahko pokličem mamo."

"Zda lahko. Ni ji ne povej. Samo midva veva, samo midva. Tako mi je dobro."

Neža je koj pristavila vodo z brinjevimi jagodami. Zjutraj je šel Jernej z vozom po zdravniku.

Pa k Bregarju stopi mimo grede, če ti ni nerodno. Raje vidim, če gre dekla, ata."

"Prav, pa naj se do vasi pelje s teboj. Pa še k Ožbovcu in k Devsu naj stopi. Naj pridejo vsi trije k meni popoldne."

Ko zaropota voz, se Klevčev težavo dvigne, da vidi skozi okno.

Njegov Jernej se pelje.

XII.

Zdravnik je brž opravil.

"Kakor sem rekel. Razburjati se ne sme. Tokrat je še prenesel. Čudno. Drugič nemara ne bo."

Pod noč so prišli Bregar, Ožbovcu in Devsu. Jernej se je zmužnil. Bregarja ni hotel srečati. Vendar je šel le tako daleč od hiše, da bi ga lahko koj poklicali, če bi ga v kakšni stvari potrebovali. Slutil je, da bo Klevčev naredil oporoko.

Se dobro se ni vlekel na pod, ko je že vplila Klevčarica spred praga.

"Jernej!"

Jernej sede čaka. Morda se bo premislila.

"Jeernej!"

Zdaj vidi, da gte zares. Otepe se senenih bilk in odide proti hiši.

"Koj pridi, Matija te kliče."

Nerad gre Jernej v hišo. Zvoljo Bregarja mu je nerodno. Miza je primaknjena k postelji, Bregar, Ožbovcu in Devsu sedijo na stoli, tudi za Jerneja čaka.

"Usedi se", Klevčev bolj pokaže kakor pove. Bregar pokima.

"Zdaj pa začni kar pisati, Bregar. Ali pa naj še Neža pride."

In so še Klevčarica poklicali.

"Piši, Bregar."

Klevčev počasi narekuje.

"Moj testament. Jaz, Matija Klevčev, gruntar v Grapi, številka 5, prepisujem vse moje premoženje na rejenca Jerneja Premca, ki je delal in trpel na moji zemlji. Zase in za svojo ženo Nežo si izgovorim do smrti kot, vsak dan liter mleka poleg druge hrane, jabolka od treh jablan, ki rasto za podom in en oreh za drvarnico. Vsako jesen imam pravico terjati osemdeset kilogramov beje moke. Nadlje mora rejenc Jernej po moji in ženi smrti za vsakega plačati deset svetih maš in na obletnico peto črno sveto mašo. Prav tako se morajo vsako leto opraviti vsaj tri svete maše za pokojnega očeta mojega rejenca Jerneja Premca. Od zlahte nima nihče nič terjati. Grunt je brez dolga."

Da je to moja resnična volja, potrjujejo podpisi prič. Testament sem nepravil pri popolni zavesti in potrebnem prevdanku."

"Imaš še ti kaj reči, Neža?" se obrne Klevčev na ženo.

"Meni je vse prav, pri Jerneju nama ne bo hudo."

"Zavoljo obleke nisi nič omenil, Matija!" je opomnil Devs.

"Z Nežo je imava dovolj do smrti. Jaz je dosti ne bom več potreboval."

(Dalje prihodnjiti.)

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Dolje preko Trsta)

(Nadaljevanje s 1. strani)

SPEKULANT V DOMŽALAH
"RAZKRINKAN." — Ta ljudski škodljivec je — po pisanju komunističnih listov seveda — mlinar Osofin iz Domžal. Delovnemu ljudstvu je odtegnil pšenico. Ko tolikokrat beremo sedaj o spekulanti, se nehoti spomnimo, da je tudi to pobrano od Rusov. Tudi tam so kmetje zmerjali s spekulanti in jih potem pošiljali v Sibirijo. Lani pa, ko si ni

so znali pomagati drugače iz denarne inflacije so zavpili, da zbirajo spekulanti denar in so ga vzeli varčevalcem z zamenjavo enega novega rublja za 10 starih. Tako so vse zgubili pridni varčevalci, zraven pa bili še ozmerjani kot spekulante. Morda tudi v Jugoslaviji pripravljajo napad na one, ki imajo še kak dinar, da ga mu potegnejo z razveljavljenjem sedanjega dinarja iz žepa. Potem bodo res vsi

enaki — v beračiji.
"ORDEN DELA." — Nič se ne ustrašite te nemške besede. Orden pomeni red, odlikovanje. Toda domača beseda je premalo gosposka. Lepše se sliši, če uporabljate tujko. To ime pa je tudi v liniji komunistične stranke. Besedo so Rusi vzeli od Nemcev in jo dobri komunisti jo vzame od Rusov. Tako ni dvoma, da je prav.

Tak orden ali odlikovanje in sicer "orden dela prve stopnje" je dobil 6. decembra na dan sv. Nikolaja delavec v Medvodah Edo Bregar. Ta junak dela (tako pravijo komunisti) je začel izdelovati tesnila, ki se uporabljajo, kjer pridejo razne cevi skupaj. Sezidali so na mestu stare papirnice v Medvodah malo tovarno za izdelke. In ker se je ta delavec med vojsko kot partizan imenoval Don, so po njem imenovali tovarno "Donit."

"PROSTOVOLJNIDVANAJSTURNI DELAVNIK." — "Slov. por." objavlja 17. decembra pismo delavcev in delavk, mojstrov in podmojstrov tekstilne tovarne Hribnik & Co. v št. Vidu nad Ljubljano. To pismo sporoča, da so delavci na sestanku 6. dec. enoglasno sklenili in objavili, da bodo delali vse nedelje do novega leta po 12 ur. Tako da bodo dosegli v petletki določeni plan. Kakšna je bila prostovoljnost pri tem sklepu za prostovoljno delo, pismo ne pove. Morebiti bodo vaši ameriški titovci verjeli v to prostovoljnost. Tukaj nihče ne verjame. Gorje, če bi v Jugoslaviji kdo zapisal, da vlada v tovarnah reči teror.

SPOLNE BOLEZNI. — Enkrat je že znana sestra ministra Fajfarja, Katra iz cerkijanske fare na Gorenjskem razlagala, kako so se med partizani razpasle spolne bolezni. Sedaj se ti glasovi vedno pogostje oglašajo. V nekaterih industrijskih krajih, da je do 50% mladih fantov okuženih. Tako se posebej imenuje Guštanj, Prevalje, Mežica. Komunistični listi protestirajo proti tem govoricam, pa se zato še bolj širijo. Na drugi strani obeta država, da bo zidala kmalu tovarno za penicilum.

PREDDVOR NA GORENJSKEM. — V Prddvoru je sedaj mladinski dom za otroke iz Bosne in Hercegovine. Večinoma so to sirote brez očeta in matere. Prej je bila ta mladina v Mokriču na hrvaški meji. Večinoma so ljudskošolski otroci.

V POLHOVEM GRADCU je narodna milica (žandarmerija) aretirala 17 letnega fanta, ki da je razbijal mladinski stencas in na občini ali Krajevnom ljud. odboru vzel nekaj listin. Nič izrednega. Posebnost pa je to, da komunistični listi poročajo, da je bil fant povezan z reakcionarnimi elementi in da je vršil delo po naročilu teh elementov. Kjer je torej kaj narobe, je kriva reakcija. Te narodna milica ne more aretirati.

STRAH PRED REAKCIJO

ima sploh velike oči. V nekem kraju na Slovenskem je bila nekaj Osvobodilna fronta zelo močna. Zadnje čase pa so se umaknili v ozadje že skoro vsi bivši komunistični priganjaci. Na svojih mestih je ostala le še trojica. K enemu od te trojice pride bivši sodelavec in mu pravi: "Hudiča, kaj še nisi spregledal? Ali ne vidiš, da boš kmalu visel na onem orehu?" Tudi iz drugih krajev slišimo, kako se mnogi boje. Da, celo komunistični listi grajo, da je mnogo ljudi, ki nočejo prav sodelovati in ki pravijo: "Bojimo se zamere." Nam se zdi, da imajo prav, da se boje. Čas obračuna pride.

Ta je poznal ljudi

Ameriški pesnik Hawthorne je bil izreden poznavalec ljudi pa tudi velik človekoljub. Od l. 1853 do 1857 je bil generalni konzul Združenih držav v angleškem pristanišču Liverpoolu. Taka služba je zelo odgovorna in konzul mora paziti, da ga z vsemi mazili namazani mornarji preveč ne ukanijo.

Pride na konzulat dečko, star kakih 15 let. Pove, da je Amerikane, da je skrivaj ušel z doma, zdaj pa bi rad nazaj, če bi mu dali prosto karto. Tajniku se je povest zdela sumljiva, pa mu je rekel, da ni noben Amerikane in da bi le rad kako po zvijači prišel do proste karte. Dečko je v joku zatrdel, da je govoril resnico, in je prosil tajnika, naj ga pusti pred konzula samega. Tajnik se ga je slednjič usmili in ga peljal h konzulu.

Hawthorne se obrne k fantu, gleda v obraz, ki je izražal stisko in lakoto, pa mu reče: "Ti bi torej hotel imeti prosto vožnjo v Ameriko?"

"Da, gospod konzul."

"Praviš, da si Amerikane?"

"Da, gospod."

"Iz katere države?"

"Massachusetts."

"Iz katerega mesta?"

"Iz Salema."

"Tako, tako, iz Salema," reče konzul zamišljeno, kajti tudi on sam je bil iz Salema. Prodiron gleda v dečka in ga nenadoma vpraša: "V katerem vrtu si pa s tovariši kradel najlepša jabolka?"

"Na vrtu starega Folsoma," je odgovoril fant.

"Čisto prav," odgovori Hawthorne smeja se. Nato se obrne k tajniku in ukaže: "Dajte mu potni list. Dečko govori resnico. On dobiva jabolka od istega založnika kakor sem jih jaz v mladih letih. — Srečno pot, dečko, in pozdravi mi domači kraj!"

OB ODHODU "SANTA CRUZ" V ARGENTINO

(Nadaljevanje s 2. strani)

sposoja si denar, dobi prostor za 250 dol. IRO plača 125 dol. Pri tem IRO dobi 75 dol. in se reši se preživljaline. Zakaj ne bi dal beguncem vseh 200 dol. ki ima zanj določeno po proračunu? Koliko emigrantov bi si lahko s pomočjo "stricov iz Amerike" lahko dobilo 50 dol. in bi rešili skrbi sebe in stroškov IRA? Ne, potem bo begunskega vprašanja prehitro konec! In poleg tega je še tako, da IRO zahteva od takega reflektanta da prinese potrdilo agencije, da ga čaka prostor, agencija pa zahteva od njega, da pokaže potrdilo IRA, da bo plačalo, potem šele določi prostor. In tako se gresta oba vrela kašo. . . in mislo in mačko. Prostori pa so in bi se jih dobilo; neki uradnik pomorske agencije je celo vedel, da bo IRO plačal za vsakega na "Santa Cruz" po 235 dol. po 250 dol. pa je imela samo ta mesec na razpolago na drugih ladjah kakih 80 mest. Ali bi se ne moglo narediti, da bi razliko doplačal emigrant? Ne, tudi potem bi se to "dobičkanosno podjetje" prežgotalo likvidiralo. Star pregovor pravi: Na siromskih se najlažje obogati! In ti siromski smo — mi, na katerih se bogati nekoč izbra-

Novo leto nam je prineslo neko svetlo upanje: iz Rima je prišlo sporočilo, da je 10. jan. 1948 odpuščenih 60 višjih uradnikov I. klase (to je skoro polovica vseh!) ter je odstopil dosedanj predsednik g. Keeney, bivši vodja v Italiji. Na njegovo mesto — pravijo — pride neki bivši admiral. Pravijo: — Ali je to "čiščenje"? Obramba pred "sabotažnimi deli"? Ali je to navadna redukcija in znak, da IRO nima denarja in štedi? Če je to čiščenje, moremo biti begunci samo veseli. Če je pa štednja, smo prišli z dežja pod kap, kajti: polovico manj uradnikov bo naredilo še polovico manj, zlasti še, če bo po sredi še kakšna tovariška zavest. . .

Tako stopamo v novo leto begunci z mešanimi čustvi, kar se tiče ekspektativnosti naše emigracije. Sicer konzularna dela napredujejo: taboriščniki dobivajo vize po taboriščih — (argentinski konzulat ima podružnico v Bagnoli), toda prevozna? Upajmo, da se bo po novem letu stvar pospešila, posebno še, ker zunanje in notranje razmere po Evropi naravnost kličejo po rešitvi teh, ki že skoraj tri leta pa tudi več čaka pomoči od združenih narodov. Ali ima Zahod res tako malo moči, da ne more rešiti niti tega vprašanja? Kako brez hrupa in velikega aparata je Jugoslavija svoj čas sprejela in spravila pod streho gotovo več kot 32.000 Rusov! Zda pa 16 narodov — ali koliko že — ne zmorejo pospešiti prevoza v države, ki so že eno leto pripravljene sprejeti begunce?

Tu ima tudi Amerika besedo, in vsaj Amerika nas gotovo ne "sabotira."

DELO DOBIJO

SPREJME SE trpinčinje klerkinjo, za trgovino. Plača. Delo 40 ur na teden. Oliver Corp. prej Cleveland Tractor, 19300 Euclid Ave. (18)

Delo delo
ženska za čiščenje ob sredah. Zgledite se v uradu dr. Paul Rutsky, 1847 E. 55. St. HE 6699. (X)

Natakarica se sprejme
Sprejme se dekle za natakarico, ki zna govoriti dobro angleško. Mora znati tudi kuhati. Zgledite naj se v Kit Kat Tavern, 9201 Hough Ave. Tel. GA 9549. —(19)

MALI OGLASI

Sobo se odda
Opremljeno sobo se odda mož. kemu ali ženski. Ima sama svoj vhod. Oglasite se na 1083 E. 67. St. (19)

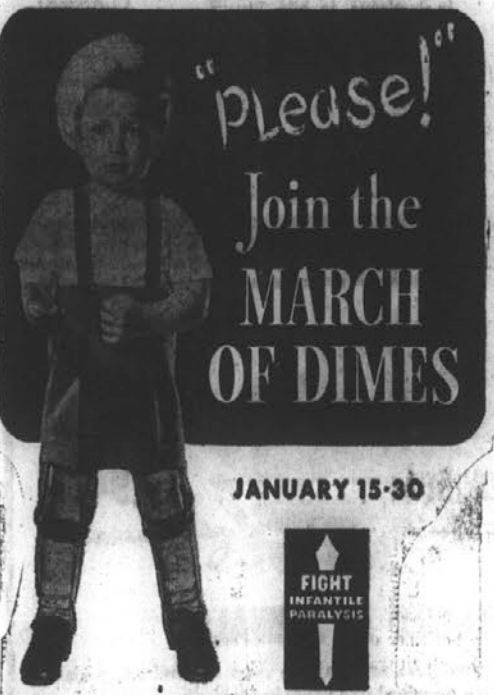
Vas muči revmatizem?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

Mandel Drug
15702 Waterloo Rd.
slovenska lekarna

JOHN ZULICH
INSURANCE AGENCY
FRANCES ZULICH, agent
Zavarovalnica vseh vrst za vaše domove, avtomobile in pohištvo.
14 Vanho 4221
18115 NEFF ROAD

Radijski aparati, pralniki in čistilci
popravljamo — razne dele zanje
Popravljamo vseh vrst ledenice
MALZ ELECTRIC
6902 ST. CLAIR AVE. EN 4808

Znamke!
Jugoslovanske znamke prodaja
• August Kollander
6419 St. Clair Ave.
v S. N. Domu
(Tues.-x)

THE NATIONAL FOUNDATION FOR INFANTILE PARALYSIS

Novo življenje za brezdomce. — Skupina fantov, ki so bili še nedavno med evropskimi brezdomci-begunci, gre veselo na delo na neki angleški farmi. Anglija jih je sprejela kot prostovoljne delavce, kateri sedaj v Angliji uživajo vse pravice povprečnega angleškega državljanca.

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

You can't feel and look your best unless you do. If you are in doubt, we invite you to make the following test at our risk.

Get a package of sixty One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for sixty days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has this trademark

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
KELLOGG LABORATORIES, INC.
Bloomington, Indiana

KAREL MAUSER

Rotija

Povest

V kaži ni mogla zdržati. Morala je ven. Zunaj v soncu med ljudmi, v vrvenju vaškega življenja in dela se je vsaj nekoliko raztresla. S stisnjenimi ustnicami je premišljala svojo grenko skrivnost, zdaj še nikomur znano in na tihem upala, da se Tine le oglasi in izpolni svojo besedo.

Saj ji je vendar rekel da jo bo vzel s seboj. Prtovč je sovravil, hotel je živeti daleč od njega.

"Misliš, da te je ljubil?" se ji je zarežal tisti neznani glas iz kajže.

Rotija ni hotela več misliti naprej. Tudi nazaj ne. Zanj je bila dovolj bridka sedanjost. Komaj je kaj pojedla, že se ji je obrnil želodec.

Najhuje je bilo ob žetvi. Škovinc jo je prvi najel. Že prvi dan ji je bilo tako slabo, da je mislila, da ne bo zdržala. Kar mimogrede je poslušala klepet drugih žančic, se zdaj pa zdaj zravnila in pred očmi se ji je meglilo. Marjeta jo je nekajkrat vprašala, če ji je slabo.

"Nič mi ni. Le želodec me malo boli. Pogreto kašo. ki mi je oni dan ostala, sem jedla in odtlej mi ni nič prav."

"Si se že vode napila nanjo?" ni Marjeta nič uganila. "Tudi soparica ti nemara dobro ne dene. Menda nas bo že sredi popoldneva dež prepočil."

Pa jih ni, čeprav bi Rotija rada videla. Južinala ni skoraj nič, pa še tisto ni ostalo v njej. Vse je nazaj vrgla. Popoldne malicati ni hotela, večerjo pa je raje vzela s seboj. "Pelina si kuhaj", ji je zvečer svetovala Marjeta. "Čaj no, ti ga bom kar ma'o narezala."

Rotija je bila tako trudna, da se tudi braniti ni hotela. Najraje bi padla na klop pred hišo in vse povedala, da bi vsaj še eden nosil njen križ. Toda Marjeta je s tako vno rezala pelinove vršice, da je ni hotela spraviti v žalost. Naj reva misli, da jo res boli želodec.

V nočeh se je premetavala brez spanja po postelji in preganjala misli, ki so se ji vsiljevale.

Če bi mu pisala in povedala, kako je z menoj. Morda bi se usmili in me poročil. Saj se je mladi Kremenc tudi prav na zadnji čas. Ljudje so nekaj obračali jezike, otrok pa ima le očeta. Še ne ve ne, da bi bil lahko brez njega.

"Ne, prosila ga pa ne bom. Zdaj bi bil že lahko pisal, ko bi mu bilo kaj zame. Morda bi bil, da jih je pa tako brz iz-

me nagnal še . . ."

Spomnila se je psovke, s katero so ljudje obmetavali ničvredne ženske.

"Taka pa nisem. Bog ve, da ne." Solze so ji kar same tekle, ni jih mogla ustaviti.

"Marjeta je prav imela. Le zakaj je nisem poslušala? Lepo mirno bi živela in še vedno lahko upala, da se bom kdaj omožila. Zdaj so vse sanje proč. Z otrokom me ne bo nihče vzel."

Noči se je Rotija nabolj balala. Z neizprosno silo je vrtala vest in pobijala ugovore enega za drugim. Rotija se ni imela kam opreti. Že je mislila, da se je rešila težeče more in vso krivdo zvrnila na Tinetu, pa je spet iz noči prišla beseda in pobila njeno.

"Tudi sama si kriva, da bo otrok revež in brez očeta. Zakaj si šla ponoči s pijancem sama? Za dne bi šla kakor nekatere druge. Pošteno družično bi imela."

Rotija se je zaman borila. Noč s svojo tišino jo je trdo držala in neusmiljeno razgaljala njen greh.

"Ljubila bom otroka, kakor da je samo od mene", je skoraj že prosila za milost. "Za mater in očeta mu bom."

"In vendar mu bo vse življenje nekaj manjkalo."

Vest se ni dala pomiriti. Rotija je zjutraj vstajala bolj zmučena, kakor je zvečer legla. Za zajtrk je spila lonček pregretega mleka. Dovolj ji je bilo.

Ko je bilo požeto pri Škovincu, je šla še k Jajtu in Matičevcu. Morala je pokazati, da je takšna kakor vselej. Pridna in neutrudna. Pozitici je digne malo, živeti pa je vendarle treba. Pri žetvi je delala vselej samo za moko. Gospodinje so ji radi še kaj navrgle, tako da ji pozimi tudi z zabelo ni bilo težko. Prav lahko je rinila in še včasih kaj prodala.

Pri Matičevcu so se ženske spravile nad Tinetu. Rotija bi najrajši odšla z njive, tako ji je bilo težko. Toda morala je jih je poslušati.

Začela je Jaskova Mica. "Slišala sem, da gre Tinetu prav dobro. S Krevsčim skupaj stanujeta. Oba sta seveda precej na pijano in se dobro razumeta. Ono nedeljo je bila Jaskelnova v Kranju in je Tinetu srečala, prepeljal je neko punčaro pod roko, če si moreš misliti, in Anice še poznati ni hotel. Prtovčanov sploh ni namu bilo kaj zame. Morda bi bil, da jih je pa tako brz iz-

gubil iz spomina, si pa spet ne morem misliti. Prav nič prida ga ni. Zgubil se je do kraja kakor njegov oče."

Rotiji je bilo vroče. Kri ji je kar plesala po žilah, in najraje bi prosila, naj nehajo govoriti o njem.

"Pa je škoda za fanta", se je za Tinetu zavzela Bregarjeva. "Nič kako pripraven je bil za delo. Pri nas je naredil svinjak. Za tesarja in mizarja je zalegel."

Jaskova ni hotela, da bi kdo hvalil, kar je ona obsodila.

"Več škode je naredil kakor dobrega. Za dekleti je lazil in hvala Bogu, da ni katere onesrečil. Rože skoraj da ni ujel. Ko bi ne bilo Škovinceve Marjete, bi si danes že pulila lase."

Rotija je povezovala snop in lovila sapo. Zdelo se ji je, da se bo zdaj zdaj sesedla.

"Nikdar ni bil nič prida", je

trudno izjecljala.

Moj Bog, nekaj je morala reči, ko so vse gledale vanjo.

Jaskovi Mici so se zasvetile oči.

"Pa sta si bila vidva nekam na roke. Na sv. Petra te je v Selcih še v gostilno peljal."

"Lazil je za mano, pa sem se ga otepala", je Rotija komaj izdala. "Vesela sem, da je odšel v Kranj."

"Boga zahvali, da ga nisi poslušala. Samo v nesrečo bi te spravil. Dobro, da imaš leta in vso pamet skupaj."

Rotiji se je zdelo, da jo Mica gleda nekam porogljivo. Nobene besede ni več spravila iz sebe in hvaležna je bila Bregarjevi, da je začela pogovor o lanu.

Rotiji se je kar vrtelo pred očmi. Ko je vrgla snop na kopico, bi kmalu še sama padla za njim.

"Hvala Bogu, da ni katere onesrečil", je venomer slišala Micine besede.

"Samo mene je", je bolelo Rotijo. "V kakšni sramoti bom, ko se bo greh pokazal. Vse so me imele za pametno, pa se mi je namerilo, o čemer še nobena ne sanja ne."

Dvakrat je preslišala Bregarjevo, ki jo je nekaj vpraševala.

"Ali si gluha, ali kaj", jo je sunila Jaskova.

Stresla se je, da se je užela. Bregarjeva je morala na mejo po kunj, ki s jo nalašč prinesli s seboj, da ji je obvezala prst.

"Tak sem nerodna kakor še nikoli", se je poskušala nasmejniti. "Vroče je pa tudi, da človeku sapa zastaja. Kar oči mi zalilja." je hotela opravičiti solze, ki so se ji nabrale

v oči.

"Kdaj pa bo, če zdaj ne?" je stegnila jezik Jaskova. Videla je, da Rotiji trde besede o Tinetu niso šle do srca.

Prst je močno krvavel in kri je brz udarila skoz obvezo. Rotija se je kar oddahnila kakor da ji je s krvjo vred otekla tudi bolečina.

Srpov držaj je bil krvav in tudi vsako povreslo je bilo lahko spoznati, ki ga je ovila Rotija.

(Dalje prihodnjič.)

Kupujte Victory bonde!

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhuje še pride

1874

1947

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potrtega in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul naš dobi in blagi oče

Joseph Tomažin

ki je previden z svetimi zakramenti zaspal v Gospodu dne 24. novembra 1947. Dragi pokojnik je bil rojen 16. oktobra 1874 v vasi Skrljevo, župnija St. Rupert na Dolenjskem. Pogreb pokojnika se je vršil dne 28. novembra 1947 iz Frank Zakraskovega pogrebne zavoda v cerkev sv. Vida in po sveti maši zadušnici, katero je daroval preč. g. Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvar, smo ga položili k zemeljskemu počitku na pokopališču Kalvarija.

V dolžnost si štejemo, da se predvsem zahvalimo č. g. Rev. Victor N. Tomcu, ki je pokojnika prevedel z svetimi zakramenti, ter ga tako pripravil za vstop v večnost.

Dalje se enako zahvalimo preč. g. Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvarju za opravljeno sveto mašo zadušnico ter druge pogrebne molitve, ki jih je opravil za pokojnika.

Našo iskreno zahvalo naj prejme č. g. Rev. Francis Baraga, ki je prišel pokojnika kropiti ter molil ob njegovi krsti za mir in pokoj duše dragega pokojnika.

Naša iskrena zahvala tudi vsem številnim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so poklonili toliko krasnih vencev ter pokojnika ozaljšali, ko je počival na mrtvaškem odru.

Dalje se zahvalimo vsem onim tako številnim, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj duše pokojnika.

Dalje naj prejmejo iskreno zahvalo tudi vsi oni, ki so dali na razpolago svoje avtomobile na dan pogreba povsem brezplačno.

Našo iskreno zahvalo tudi vsem onim, ki so prišli pokojnika kropiti in moliti za mir in pokoj duše pokojnega. Zahvalo tudi vsem onim, ki so se udeležili pogrebne svete maše, kakor tudi vsem onim, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Zahvala društvu Naprej št. 5 SNPJ ter društvu Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ.

Prisrčna zahvala vsem onim, ki so nam kaj pomagali v tem ali drugem oziru nas bodrili in tolažili ob izgubi našega očeta.

Končno naj prejme zahvalo tudi pogrebni zavod Frank Zakrask in sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba in vso prvovrstno poslug, ki so nam jo dali.

Ti pa preljubljeni in predragi oče, počivaj v miru v zemlji ameriški, Tvoji novi domovini, katero si si izbral; naj Ti bo lahka ameriška gruda, duša Tvoja pa naj se veseli pri ljubem Bogu, ki Te je poklical k sebi. Bog daj Tvoji blagi duši večni mir, ter večno veselje v nebesih in Bog daj, da se enkrat snidemo nad zvezdami. Saj:

Kratki so dnevi na svetu za nas, hitro nam mine odločni čas. Blagor njim, ki v Gospodu zaspe, ker v slavi nebeški se tam prebude.

Zalujoci:

MARY poroč. AMBACHER, ANGELA poroč. GILBERT, ANNA poroč. HLAD, JOSEPHINE poroč. ZABKAR, hčere JOSEPH, EDWARD, in ROBERT, sinovi ter zetj, sinuhe in vnuki

Pokojni zapušča v Pennsylvaniji brata Johna in Antona in sestro Mary Bernhart, v Clevelandu (West Park) sestro Julijo Sankar, v starem kraju pa sestre Rose Lampret, Josephine Sedlar, ter Frances Tomažin

Cleveland, Ohio, 27. januarja 1948.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijaka tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri-
dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628